

افضل الملك، ميرزا غلامحسين. *سفرنامه اصفهان*. به كوشش: ناصر افشارفر. تهران: سازمان چاپ و انتشارات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي، ۱۳۸۰، ۱۵۹ص.

Afzal al-Mulk, Mirza Ghulam-Husain. *Safarnamah-yi Isfahan*. Nasir Afsharfard (ed.). Tehran: Sazman-i Chap va Intisharat, Vizarat-i Farhang va Irshad-i Islami, 2001, 159pp.

ÖZET

İsfahan Seyahatnamesi

سفرنامه اصفهان

Bu kitap ilk olarak 2001 yılında yayımlanmış olan *Safarnamah-yi Isfahan* (İsfahan Seyahatnamesi) kitabının gözden geçirilmiş bir basımıdır. Kitabın yazarı, Mirza Ghulam-Husain Afzal Al-Mulk (1862-1929) Kaçar döneminin en önemli tarihçileri arasındadır. Nasir u-Din Shah'ın yönetimi sırasında Basın Bakanlığında işe alınmış olan yazar İran'ın pek çok bölgesinin tarihi ve coğrafyasının ayrıntılarını sunan çok sayıda seyahatname yayımlamıştır. Kitap, Nasir Afsharfard tarafından gözden geçirilmiş ve kitapta kullanılan ana kaynaklarla karşılaştırılmıştır. Kitabın orijinal metni İran Parlamento Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

Kitap, her biri İsfahan'ın farklı niteliklerine odaklanan ve bölümler gibi işlev gören kısımlar etrafında düzenlenmiştir. İsfahan'ın coğrafi konumunu, ünlü anıtlarını, okullarını, türbelerini, hanlarını ve kubbelerini betimleyerek başlamaktadır. Orijinal metinde bunların yanında şehrin temel tarımsal ürünleri sıralanmadan önce, İsfahan'ın doğal mirası, akarsuları ve ünlü

köprülerine dair bilgiler de verilmektedir. Kitapta ele alınan diğer hususlar İsfahan'ın tarihi, şehrin isimlendirilmesinin ardındaki neden ve şehirdeki birçok bölge ve köydür.

Eski nesir kurallarına uygun tarzı nedeniyle kitabın dili bugün az da olsa dolambaçlı gözükse de, kitabın çağdaş okuyucu için hala oldukça anlaşılır olduğu söylenebilir. Kitabın çekiciliği, kısmen, artık var olmayan pek çok mekâna dair atıflar içermesinde yatmaktadır. Dahası, kitap İsfahan'a dair o dönemde mevcut olan tarihî literatürün kapsamlı bir taramasını içermektedir. Editörün kitaba yazdığı ön söz ile kitabın ekleri metnin ana gövdesini bağlamına oturtmakta çok faydalı bir işlev görmektedir. Bu kısa kitap, İsfahan'ın tarihi, coğrafyası ve antropolojisine dair araştırmalara önemli bir katkı sağlamaktadır.

Taraneh Dadar

Çeviren Metin Yeğenoğlu